

GÖTEBORGS 8:E BAPTISTFÖRSAMLING

HERDARNAS UPPDRAG: UTRUSTA DE HELIGA TILL TJÄNST

Efesierbrevet 4:12 • Predikan G8B 2022-04-03 (Fågelbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

Kristen mognad. Det är dit vi är på väg, både i vår text och förhoppningsvis också i våra liv. Det är fantastiskt vackert och på allt sätt eftersträvansvärt. Men samtidigt som Bibeln är helt tydlig med att det är något som Gud verkar i oss genom sin nåd så är det också något vi får kämpa för. Det är något som kommer till ett högt pris, genom lidande, uthållighet, fasthet och hopp.

Om du har varit kristen ett tag har du säkert hört talas om andliga discipliner. Det är praktiker som kristna ägnar sig åt, genom vilka Gud verkar i oss så att vi blir mer lika hans Son. Ibland talar vi om nådemedel. Det kan vara bibelläsning och bön, gemensam gudstjänst och det som jag kallar för heliga samtal.

De engelska puritanerna under 1600-talet, vilket i hög grad är den mylla som vår konfessionella baptism växer ur, tog detta med andlig mognad på stort allvar. De talade om nådemedel som en naturlig rytm genom vilken Gud kommunicerade något av sig själv och som var till hjälp för den troende att växa som kristen. Man var mån om att hålla en balans: den troende skulle akta sig att å ena sidan förlita sig på nådemedlen utan Gud, å andra sidan skulle man akta sig för att förlita sig på Gud utan dessa nådemedel. Man såg att ett liv utan den här balansen genererade ytliga själar som var dvärgar i nåd och helighet (John Preston, "dwarfs in grace and holiness"). Därför funderade man noga över vad en rätt och biblisk balans kunde se ut. Till exempel säger Thomas Watson,

Vaka över era hjärtan varje dag. Lägg märke till det första avtagandet i nåden. Observera när ni börjar bli avtrubbade och håglösa, och använd alla medel för att uppväckas. Tillbringa mycket tid i bön, begrundan och heliga samtal. När elden är på väg att falna lägger vi på mer bränsle; så när din kärleks eld är på väg att falna, se till att bruka nådemedlen och evangeliets löften som bränsle för att hålla din kärleks eld vid liv.

Watch your hearts every day. Take notice of the first declining in grace. Observe yourselves when you begin to grow dull and listless, and use all means for quickening. Be much in prayer, meditation and holy conference. When the fire is going out you throw on fuel; so when the flame of your love is going out, make use of the ordinances and gospel promises, as fuel to keep the fire of your love burning. (Watson, *All Things for Good*, 101)

Det här med nådemedel är ett språkbruk vi kanske inte är vana vid, och jag ska återkomma till vad det här kan handla om. Just nu vill jag mest att du ska se att det är en kamp för varje kristen att växa och mogna, att vi har ett val mellan att förbli spädbarn i tron, eller som

”dvärgar i nåd och helighet”, eller växa, som Paulus säger, ”som en fullvuxen man med ett mått av mognad som motsvarar Kristi fullhet.”

I nästa predikan ska vi titta på verserna 13-15 och fundera vidare på vad som kännetecknar kristen mognad och omognad. Men idag är vi kvar i vers 12 och i sammanhanget av de gåvor Kristus har gett församlingen som syftar till denna mognad.

I förra predikan tittade vi på vers 11 och såg att Kristus har gett herdar och lärare som gåvor till församlingen. Vi ser i fortsättningen i texten att dessa gåvor har ett syfte, nämligen att församlingen ska växa i mognad. Han säger samma sak tre gånger.

Först uttrycker han det positivt i vers 12-13,

Efesierbrevet 4:12-13 (SFB-15)

”föför att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp ”tills vi alla når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son, som en fullvuxen man med ett mått av mognad som motsvarar Kristi fullhet.

Det är målet. Det är det dessa gåvor syftar till. Det är dit vi är på väg. Sedan säger han samma sak igen, fast han uttrycker det negativt i vers 14,

Efesierbrevet 4:14 (SFB-15)

”Då är vi inte längre barn som kastas hit och dit och dras med av varje vindkast i läran, när människorna spelar sitt falska spel och listigt förleder till villfarelse.

Och sedan återkommer han igen till samma tanke i positiv form i vers 15,

Efesierbrevet 4:15 (SFB-98)

”Nej, vi ska hålla fast vid sanningen i kärlek och på alla sätt växa upp till honom som är huvudet, Kristus.

Allt syftar till att bygga upp kroppen – det vill säga Kristi kropp, församlingen – och därför har vi här en vacker vision av hur församlingen fungerar i en harmonisk enhet.

I nästa predikan skulle vi alltså titta mer på vad det innebär med mognad och omognad. Men idag är vi intresserade av vers 12 och frågan om *hur* herdarna och lärarna bidrar till den här harmoniska enheten där alla växer och mognar i tron. Vad är det de gör som skapar den här kulturen? Och vad innebär det för oss?

Svaret på den första frågan är enkelt. Det är bara att läsa i texten: pastorerna och lärarna är givna *för att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp*. Det får stora konsekvenser. Därför kommer jag att ägna hela den här predikan åt att försöka visa vad det här innebär för oss. Det är något vi som församling har pratat en hel del om, men samtidigt förändras församlingen ganska mycket så det är något vi behöver återkomma till ofta eftersom det är så grundläggande i vårt liv tillsammans.

Jag delar upp predikan i fyra punkter. Vad innebär det för oss att herdarnas uppdrag är att utrusta de heliga till tjänst? Punkt nummer ett: *en kultur av lärjungaskap*. Punkt nummer två: *herdarna som instruktörer*. Punkt nummer tre: *instrumentet är Guds ord*. Punkt fyra: *de heligas tjänst: heliga samtal*.

I. EN KULTUR AV LÄRJUNGASKAP

Låt oss då gå till den första punkten: *en kultur av lärjungaskap*. Jag vill gärna tala om en kultur. Vad är en kultur? Det är inte alltid så lätt att säga. En kultur är levnads sättet hos ett helt samhälle. Det är de socialt överförda levnadsmönster som svara på frågan hur vi är. Det är myller av värderingar och koder som är så naturliga för oss att vi inte lägger märke till dem och som vi för över till varandra.

Anledningen till att jag gärna tala om en kultur av lärjungaskap i församlingen är att jag vill sätta det i kontrast till ett program. Ett program är något som sker under ordnade former. Det har en eller flera tydliga ledare och deltagare och det sker under en viss schemalagd tid. Min poäng är att lärjungar är något vi *är* – det är inte något vi gör varannan onsdag mellan klockan sju och nio.

Fullkomna de heliga

För låt oss titta på vad texten säger. Vi kommer alltså från vers 11 som talar om de gåvor Kristus gav församlingen: apostlarna, profeterna, evangelisterna och herdarna och lärarna. Varför gav han dem? Paulus ger tre verb på grekiska: utrusta eller fullkomna de heliga, tjänstens arbete och bygga upp Kristi kropp. Utrusta de heliga, tjänstens arbete och bygga upp Kristi kropp. Det är oklart i den grekiska texten vem det är som gör alla de här sakerna. Är det herdarna och lärarna som gör alla tre? Man skulle bara kunna sätta ett komma mellan dem, vilket kanske är den vanligaste historiska tolkningen av texten. Det är bara sammanhanget som avgör. Men eftersom Paulus säger samma sak tre gånger i verserna 12-15 uppfattar jag till sist att det måste vara så att herdarna och lärarnas uppdrag är att utrusta de heliga och att de heliga i sin tur gör tjänstens arbete, eller ”fullgöra sin tjänst” som Svenska Folkbibeln säger, och bygger upp Kristi kropp.

Herdarnas uppdrag är att utrusta de heliga, det vill säga församlingens medlemmar, så att de – de heliga – kan fullgöra sin tjänst att bygga upp församlingen.

Ordet för ”utrusta” kan också översättas ”fullkomna”. Det är ett ord som är hämtat från den medicinska världen. Det är bilden av ett ben i kroppen som gått ur led, som man vrider rätt igen. Det handlar alltså om att göra någon lämplig eller att sätta i funktion. Paulus är alltså kvar i sin favoritbild av församlingen som en kropp. Vi är ömsesidigt beroende av varandra och herdarnas uppdrag är att se till att de olika lemmarna kan fungera i harmoni med varandra.

Fundera på det. Vi kan läsa på många ställen att Paulus tycks förutsätta att det ständigt pågår undervisning och vägledning och uppmuntran och tillrättavisning mellan församlingens medlemmar. Det är så kroppen bygger upp sig själv i kärlek, som Paulus säger i vers 16. Det är alltså inte bara herdarnas uppdrag att undervisa varandra eller uppmuntra varandra eller förmana varandra, nej, det pågår hela tiden mellan de heliga. Kroppen bygger upp sig själv! Vad herdarna gör är att de utrustar de heliga så att de är kompetenta i sin tjänst för varandra.

Paulus säger i Romarbrevet 15:14,

Romarbrevet 15:14 (SFB-15)

†Mina bröder, för min del är jag övertygad om att ni själva är fyllda av godhet och **uppfyllda av all kunskap och att ni också kan förmana varandra.**

Det är här jag vill tala om en kultur. Det är inte ett program där vi behöver schemaläggas för att prata om tron med varandra. Det är så vi är – det är så vi fungerar som församling. När vi träffas gör vi det för att uppmuntra varandra och för att bygga upp varandra. Vi vill ta vara på tiden med varandra och göra den så meningsfull som möjligt. Vi vill vara till hjälp och uppmuntran och det är vi bäst genom att samtala om Guds ord och vår kristna vandring.

Paradigmskifte

För oss som inte har kommit till tro här i församlingen utan har erfarenhet av hur det är i svensk kristenhet i stort innebär det här att vi måste genomgå ett paradigmskifte. Vi måste lära av något gammalt och istället försöka lära oss vad Bibeln säger här. Det här talar vi om på vår medlemskurs, men låt oss påminna oss:

Från att köra program till att bygga upp människor

Vi behöver gå från att köra program till att bygga upp människor. Vi behöver gå från att göra evenemang till att utrusta varandra. Vi har vant oss vid att tänka att vi måste få människor ”i funktion”, det vill säga, att vi måste ge dem ett jobb för att de ska känna tillhörighet. Men bara för att vi har många människor involverade i en stor organisation betyder inte det att någon växer som lärjunge. Willow Creek är det strålande exemplet. (Willow Creek är en amerikansk megakyrka som sedan 90-talet förmodligen format den svenska kristenheten mer än någon annan.) De kör sina så kallade attraktiva gudstjänster och är obeskrivligt duktiga på ledarskap och organisation. De har visioner och uppdragsformuleringar och de har artikulera olika värderingar och skrivit full poäng på alla moderna organisationsscheman. Men när de gjorde en enkät i församlingen där de ställde frågor om andlig växt, om saker som hör till den kristna församlingens själva grundarbete, så visade det sig att ingenting hände. Ingenting. Tusentals engagerade. Ingen andlig växt.

Tvärtom, att vara djupt involverad i en församlings verksamhet; att städa, sköta ljud och flytta stolar och skriva affischer och digitala puffar – allt detta kan leda oss att *tro* att vi har det rätt med Gud. Men det finns inget som säger att det är så.

Så, vi behöver gå från att köra program och evenemang till att bygga upp människor. Vi försöker inte skapa olika aktiviteter så att människor ska få höra evangeliet. Vi vill bygga upp varje troende så att han eller hon kan dela evangeliet i de sammanhang som Gud i sin försyn har satt honom eller henne. Vi gör inte särskilda gudstjänster för icke-troende. Däremot vill vi vara glasklara i varje gudstjänst vad evangeliet handlar om.

Det är svårt att skiljas från tanken att vi ska skapa olika aktiviteter för att evangelisera. Men det *är* svårt att gå från ett paradigm till ett annat. Det kan till och med vara svårt att ens förstå att det finns ett annat paradigm. Istället för att lägga massor av timmar på att förbereda särskilda evenemang för att få in icke troende i vår kyrka kan vi gå till vår granne och lära känna honom. Vi kan bjuda hem honom och så kan vi ta alla de naturliga möjligheter som finns att skapa miljöer där andliga samtal kan ske. Om vi ska ha ett barnkalas, så bjuder vi några kompisar från skolan och så bjuder vi några kompisar från församlingen och helt plötsligt har vi en jättespännande möjlighet för församlingsmedlemmarna att dela evangeliet med skolkompisarnas föräldrar. Om du själv fyller år, eller om ni helt enkelt vill ha en fest bara för att det är härligt så vet alla era bröder och systrar i församlingen att de är där för att dela evangeliet. Här har vi en långt mer naturlig och hållbar evangelisation.

Från att jaga volontärer till att skapa en miljö där man kan växa andligt

Vi behöver gå från att jaga volontärer till att skapa en miljö där man kan växa andligt. Vi måste sluta att exploatera duktiga och pålitliga och plikttrogna människor. Därför vill vi minimera alla program och låta dem träna lärjungar istället. Låt dem sitta ner med någon och läsa Galaterbrevet tillsammans och förundras över evangeliet. Låt dem sitta ner med någon och be tillsammans, bekänna sina synder för varandra och hjälpa varandra att segra över de synder som för tillfället får dem på fall.

Exempel: ”jag vill engagera mig!”

Ett exempel som kommer från Marshall & Payne som skrivit boken *The Trellis and the Vine*:

Föreställ dig en hyfsat mogen kristen som kommer till dig en söndag förmiddag och säger: ”jag skulle gärna vilja bli mer engagerad här och göra en insats. Men jag känner att det inte finns något för mig att göra. Jag är ingen ’insider’; jag får inga frågor om att sitta med i kommittéer eller leda bibelstudier. Vad kan jag göra?”

Om man befinner sig i det gamla paradigmet kan man lätt börja tänka ”i vilket program kan han komma till nytta?” eller ”finns det någon funktion i församlingen som behöver hjälp?” Det finns en så stark tendens att tänka på församlingens tjänst i termer av olika roller: vaktmästare, kyrkvärd, bibelstudieledare, musiker, söndagsskollärare, kassör och så vidare. Det innebär att om alla roller är upptagna – vilket oftast inte är fallet! – så finns det inget kvar att göra. Då får vi starta något nytt program. En församlingsmedlem får vackert vänta tills han eller hon får en fråga att göra någonting. Som pastor behöver du få folk i arbete, delvis eftersom det finns så många arbeten som behöver göras, men också för att folk ska känna sig delaktiga.

Men, om vårt uppdrag är att göra lärjungar; om det är att tala Guds ord till uppmuntran och vägledning; om det är att orsaka andligt gott i varandras liv, då kommer alla uppdrag aldrig att vara upptagna. Möjligheterna att, så att säga, vara i funktion, är oändliga.

Så, du säger till den här personen: ”ser du den killen som sitter där borta? Han är i något sorts gränsland, jag är inte säker på att han är kristen. Hur skulle det vara om jag presenterade er för varandra och ni kunde träffas en gång i veckan och läsa Bibeln tillsammans?” Eller ”ser du det där paret där borta? De känner inte så många här. Skulle inte du och din fru kunna bjuda hem dem regelbundet och be tillsammans med dem? Och om du har ännu mer tid och vill göra en insats, varför inte göra en lista på alla människor på din gata och börja be för dem för att sedan bjuda dem och några församlingsmedlemmar till en grillfest?”

Då kanske den här personen svarar: ”men jag vet inte hur man läser Bibeln tillsammans med någon! Jag vet inte hur man skulle börja.” Och då svarar du: ”jag kan lära dig.”

Från att förlita oss på anställda proffs till en gemenskap där alla bygger upp varandra

Och, sist men verkligen inte minst i vårt paradigmskifte: *vi måste sluta att förlita oss på anställda proffs för att istället verka för en gemenskap där alla bygger upp varandra.* Det leder oss vidare till nästa punkt.

II. HERDARNA SOM INSTRUKTÖRER

För om vårt uppdrag som församling är att träna lärjungar; att uppmuntra och fostra varandra och orsaka andligt gott i varandras liv och hjälpa varandra att hålla allt vad Jesus har

befallt – då innebär det att vi behöver ha en helt ny bild av vad pastorerna (eller pastorn) egentligen gör i församlingen.

Historiskt sett har det funnits olika sätt att se på pastorn (ofta har man inte haft en tanke på äldstes pluralitet). I grova drag kan man säga att man betraktat pastorn som en präst som tillhandahåller religiösa tjänster, eller som en VD i en organisation, eller som en instruktör.

Präst som tillhandahåller tjänster

När man har sett pastorn som en präst som tillhandahåller religiösa tjänster så är pastorerna uppdrag att vara en herde för församlingen, främst i meningen att han predikar på söndagar och förvaltar dop och nattvard, han organiserar söndagsgudstjänsten som ses som församlingens tid för tillbedjan och han officererar vid extra gudstjänster som begravningar och vigslar. Han undervisar i veckans bibelstudium och han är församlingens själavårdare.

Det är en traditionell pastorstjänst i reformerad mening. Det är ett förhållningssätt som har många styrkor, bland annat att den framhåller predikan som central, att den samlar hela familjen och hela församlingen till gemensam tillbedjan och att det finns ett tydligt herdeskap.

Men det finns också svagheter. Det är en församling som är väldigt begränsad till en persons styrkor och svagheter. Den är också begränsad till hur många han har tid att ta hand om. Men den allra största svagheten är att den tenderar att göra resten av församlingen till religiösa konsumenter. Det passar perfekt in i vår tids tendens att köpa tjänster för allt möjligt vi inte vill eller har tid att göra själva. När det kristna livet åker ut på samma arena reduceras det till att jag ”går till kyrkan” ett par timmar i veckan, utan någon meningsfull gemenskap och utan att växa som kristen. Det är då det är lätt att församlingen börjar fundera på ”vad jag får ut av det” och man börjar bråka om vilka sånger som ska sjungas och hamnar lätt i en kritisk hållning där man ställer sig själv utanför och kritiserar det som inte passar.

Dessutom odlar det en orimlig förväntan på pastorn och man börjar tänka i termer att om inte pastorn ringer och gratulerar mig eller om det inte är pastorn som kommer och besöker mig så räknas det inte. Det är, kort sagt, en modell som tenderar att forma religiösa konsumenter och som försätter församlingen i ett läge där man ständigt behöver underhåll. Man är ständigt beroende, eller som Paulus säger, man är spädbarn i Kristus som bara kan dricka mjölk (1 Kor 3:1-4).

Det här var den dominerande modellen i flera hundra år, och den fungerade så länge samhällets minsta beståndsdel inte var individen. Allt eftersom samhället moderniserades och individualiserades blev vi alltmer konsumenter och den här modellens brister kom i ljuset.

Pastorn som VD

Som en reaktion på präst-modellen kom något som kallas för ”Church Growth”-rörelsen på 1970-talet. Man började då att tänka mer om församlingen som en organisation och pastorn blev mer något som liknade en VD. Han var ledare för en organisation som hade specifika mål och målgrupper. Han var fortfarande något av en präst som tillhandahöll religiösa tjänster, men också en ledare som skulle få allt att fungera i större skala.

Man började att se på söndagsgudstjänsten annorlunda. Man utvecklade vad man kallade för en *attraherande* modell, med den sortens musik och inredning och språk som skulle tilltala

och attrahera utomstående. Man började tala om sina ”målgrupper” och började anpassa sitt tilltal för att vinna dem.

Dessutom började man utveckla mängder av program, både för församlingsmedlemmar och för utomstående. Det var evenemang för evangelisation med olika körer, alltid körer, men även seminarier för kristna om hur man skulle hantera olika saker i vardagen. Hur man kunde arbeta med sitt äktenskap, hur man kunde uppfostra sina barn och hur man kunde hantera sin depression. Detta var också nödvändigt eftersom församlingarna blev större. En pastor kunde inte möta alla själavårdsbehov som fanns i en församling på 500 personer. Men som komplement till alla program lade man till ytterligare ett program, nämligen smågrupperna. Här skulle varje församlingsmedlem kunna bygga meningsfulla relationer och få den pastorala hjälp man behövde.

En av styrkorna med den här modellen är att den är bra på att involvera människor och skapa en känsla av tillhörighet. Det finns alltid något att göra och jag kan känna mig behövd. Jag kan också känna mig utbränd, vilket är en verklighet många duktiga och lojala kristna har erfårit.

Problemet är förstås det jag tidigare har berört, att det inte alls är säkert att det engagemang som modellen skapar faktiskt bidrar till att församlingsmedlemmarna växer som kristna. Vidare att också den här modellen spelar i händerna på vår konsumtionskultur. Jag uppfattar att det är främst i den här modellen de svenska frikyrkorna opererar och det får katastrofala följder. Det är den här mentaliteten vi måste släppa.

Pastorerna som instruktörer

Istället för att vara en präst som tillhandahåller religiösa tjänster och istället för att vara en VD så behöver vi tänka på pastorn som del i en pluralitet och som en instruktör. Det bygger på antagandet att varje kristen har som uppdrag att tala Guds ord till varandra och till icke-kristna och att Gud ger växt till församlingen på det sättet.

Om det är sant innebär det att vi behöver tänka på pastorerna på ett sätt så att vi både kan hålla söndagens gudstjänster och predikan högt och samtidigt arbeta för att skapa en miljö där alla församlingsmedlemmar undervisar och bygger upp varandra. Församlingen blir då ett sammanhang där man växer andligt och får förutsättningar att orsaka andligt gott i varandras liv.

Pastorerna blir alltså både predikanter, där de vecka efter vecka utlägger Guds ord för församlingen; men de är också instruktörer i att undervisa hur man kan läsa Ordet både på egen hand och tillsammans med andra. De är instruktörer i hur vi kan träna varandra i lärjungaskap, så att församlingen kan lära sig och fortsätta att träna varandra.

Det här slår hål på konsumtionsbubblan och gör att vi förstår att när vi firar gudstjänst så gör vi det tillsammans och inte som ett antal individer som ska ha sin egen stund med Gud. När vi firar gudstjänst kommer vi samman och vi sjunger för full hals för att det är till uppmuntran för våra bröder och systrar. När vi har möjlighet att samtala med varandra gör vi det för att uppmuntra varandra och orsaka andligt gott i varandras liv.

När de här lärjungatränande relationerna knyts kors och tvärs i församlingen har vi inte längre samma behov av smågrupper. Och vi har inte samma behov av olika program, varken för kristna eller icke-kristna. Vår evangelisation sker i de sammanhang Gud i sin försyn har satt oss och vi är trofasta vittnen på vår gata, i vår skolklass eller på vår arbetsplats.

På det här sättet inser vi att allt inte måste hända på söndagens gudstjänst. Det är inte så att alla måste medverka i gudstjänsten för att känna att de har en plats i församlingen. Därför att allt som händer i församlingen händer inte på söndagen. Allt som händer i församlingen händer inte på schemalagda tider i olika program. Det allra mesta som händer i församlingen händer när församlingsmedlemmar möts och läser Bibeln tillsammans; när de träffas och ber tillsammans; när de bekänner synder för varandra; när de uppmuntrar varandra och förmanar varandra.

Det betyder inte att söndagen är oviktig. Absolut inte! Söndagen är helt central eftersom det är där hela församlingen möts och tillber tillsammans, som en kropp. Det är en hel dag avskild för tillbedjan och den ramas in med att hela församlingen samlas. Söndagens predikan blir församlingens gemensamma föda och gemensamt får sin tröst och uppbyggnad genom evangeliet. Det är i söndagens gudstjänst vi får uppmuntra varandra genom att sjunga tillsammans. Det är i söndagens gudstjänst vi får be till Gud tillsammans och vi får fira Herrens måltid och förnya vårt förbund till varandra. Det är underbart! Men det är inte allt.

III. INSTRUMENTET: GUDS ORD

Det var två långa punkter. Vi har sett att den här versen skapar en kultur av lärjungaskap där alla är inblandade i att bygga upp varandra, snarare än att det är bara herdarna som ska göra allt. Herdarna är instruktörer som hjälper de heliga att komma i funktion. Låt oss nu gå vidare i resonemanget. Jag kallar den tredje punkten för *instrumentet: Gud ord*.

Det är ju förstås så att det är ju inte herdarna i sig själva som bygger upp eller utrustar de heliga. Och det är ju inte de heliga i sig själva som bygger upp varandra. Nej, det finns ett instrument här, nämligen Guds ord. När vi bygger upp varandra gör vi det med Guds ord.

När Paulus ger sitt avskedstal till äldstegruppen i församlingen i Efesos i Apostlagärningarna 20 säger han i den 32:a versen,

Apostlagärningarna 20:32 (SFB-15)

³²Och nu överlämnar jag er åt Gud och hans nåderika ord, som **har makt att bygga upp er** och ge er arvet bland alla som helgats.

Det är i Guds ord kraften sitter. Det är Guds ord som bygger upp. Utmaningen för oss är att sätta varandra i kontakt med Guds ord.

Jesus säger i sin bön för sina lärjungar i Johannes 17,

Johannesevangeliet 17:17 (SFB-15)

¹⁷Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning.

Det är i sanningen, i Guds ord som vi helgas, som vi växer och mognar som kristna. Det går inte att växa som kristen om man inte lever i regelbunden kontakt med Guds ord. Det går inte att växa om inte Guds ord regelbundet får undervisa och tillrättvisa och upprätta och fostra. Vad vi behöver som kristna är relationer där Guds ord förmedlas och begrundas och samtalas om.

Paulus säger i Andra Timotheosbrevet 3:16,

2 Timotheosbrevet 3:16-17 (SFB-98)

”Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet, ”så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning.

Det är vad det handlar om. Om vi ska bli fullt färdiga; om vi ska växa och mogna som kristna behöver vi ha Guds ord som rustar oss. Och när vi kommer i kontakt med ordet behöver dessa fyra saker finnas där: undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet. Låt oss titta på dem lite kort.

1. Undervisning

För det första: undervisning. När vi läser ordet eller samtalar om det kan vi ställa oss frågan: ”vad säger det här om Gud”? Finns det någon lära här? Vad säger det om människan? Lära är Bibelns samlade undervisning i en specifik fråga. Det är alltså ett system som hänger samman med andra frågor i en organisk helhet. Vi ser varje text i ljuset av vad Bibeln som helhet säger om de frågor som berörs. Det är en del i att mogna och växa som kristen.

2. Tillrättavisning

För det andra: vi behöver låta Guds ord tillrättavisa oss. I våra familjeandakter läste vi häromdagen berättelsen om när profeten Natan konfronterar kung David efter att han hade begått äktenskapsbrott med Batseba och därtill mördat Batsebas make. Natan berättar en berättelse som David reagerar starkt på, och så avslutar han med orden: ”du är den mannen”. Det är tillrättavisning. Det är ett hugg i hjärtat som säger ”du är den mannen.” Bibeln avslöjar vår synd och blottlägger vårt korrumpierade hjärta. Den visar vår självupptagenhet och vårt förtvivlade behov av en frälsare.

3. Upprättelse

För det tredje: vi behöver låta Guds ord ge oss upprättelse. Det är fullt av löften om Guds trofasthet och godhet mot alla som förenats med Kristus genom att tro på honom. Guds ord krossar oss, men det ger också ett hopp som bär genom hela evigheten. Titta i texten vilka löften som finns. Hur kan vi förstå något av korset och vad Kristus har gjort för oss?

Vänner, här har vi evangeliet. Sanningen är att om det vore upp till oss själva kommer Guds rättvisa dom att föra oss till helvetet. I oss själva är vi hycklare som kräver av andra vad vi inte kan leva upp till själva. Vi är inkrökta i oss själva och fulla av förakt. Men evangeliet är att Kristus har utgett sig själv i vårt ställe burit vår synd och vår död på sig själv så att vi genom tron på honom kan få frid med Gud och förklaras rättfärdiga. Det är den sanning som förändrar allt, och det är när vi börjar se rikedom och djupet i den sanningen som våra liv kommer att förvandlas till liv av tacksamhet och glädje och förundran.

4. Fostran i rättfärdighet

Så, för det fjärde: vi behöver låta Guds ord fostra oss i rättfärdighet. Guds ord ger vägledning i hur vi lever ett väl levt liv i Kristi efterföljd. Det visar oss hur vi ska förhålla oss till varandra och till oss själva och till det liv Gud gett oss. Och genom den helige Andes kraft och våra vänners vägledning kan vi besegra den ena synden i våra liv efter den andra och dag efter dag allt mer förvandlas till Kristi likhet.

Undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet. Guds ord är det instrument vi har för att hjälpa varandra att leva och mogna som kristna. Så när vi undervisar varandra och samtalar med varandra försöker vi förstå vad Guds ord säger till oss och vi kan ställa dessa fyra frågor för att låta det göra sitt verk i oss.

Vänner, jag vet att jag har pratat länge. Men jag har en punkt till som jag tror är värdefull för församlingens uppbyggelse. Ska vi ta en minuts bensträckare så att vi orkar ge uppmärksamhet till den också?

IV. DE HELIGAS TJÄNST: HELIGA SAMTAL

Vi har alltså sett att Efesierbrevet 4:12 innebär en kultur av lärjungaskap där alla församlingens medlemmar är inblandade i att bygga upp varandra och herdarna har en instruerande funktion där de utrustar de heliga till tjänst. Därefter såg vi i den tredje punkten att instrumentet för vår uppbyggelse och mognad är Guds ord som är utandat av Gud och nyttigt till undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet.

Nu skulle jag vilja konkretisera ett steg till och knyta an till något som jag bara snuddade vid i predikans inledning, nämligen inte bara frågan *med vad* vi bygger upp varandra utan också *hur*. Hur ska vi då bära oss åt för att orsaka andliga gott i varandras liv?

Här skulle jag vilja återintroducera något som de gamla puritanerna såg som ett oerhört viktigt nådemedel. De kallade det för "holy conference" och jag tror att den bästa översättningen skulle kunna vara "heliga samtal".

Man läste Malaki 3:16 som säger,

Malaki 3:16 (SFB-98)

Men då talade de som vördar Herren med varandra,
och Herren hörde och lyssnade.
En minnesbok skrevs inför honom
för dem som vördar Herren och respekterar hans namn.

Utifrån den här versen förstod de att Gud är angelägen om deras samtal, vilket ger skäl att ta våra samtal på största allvar. Man såg att våra samtal med varandra har stor bäring på vårt andliga väl. Och så började man fundera på hur vi kan samtala med varandra så att det blir till maximal nytta. Det man fann var en verklig skatt. Det finns många lovord om dessa samtal. Till exempel säger Thomas Watson,

Goda samtal upplyser våra sinnen när de är okunniga; värmer dem när de är frusna; stillar dem när de är i gungning.

Good conference enlightens the mind when it is ignorant; warms it when it is frozen; settles it when it is wavering. (Watson, Heaven Taken by Storm, 72-73)

I slutet av John Bunyans *Kristens resa* samtalar karaktärerna Kristen och Hoppfull om hur det kommer sig att karaktären Halvväckt och andra glider tillbaka och bort från vandrings mot Staden av ljus. Kristen ger nio anledningar. Av dessa handlar både anledning 3 och 4 om just detta, att de som glider bort håller sig undan från levande och varma kristnas gemenskap och därför kallnar inför sina allmänna plikter som att höra och läsa Guds ord och besöka kristna sammankomster i olika former (s 198).

Men vad var det man gjorde då? Även om inte de själva beskrev det så, skulle jag vilja beskriva det som en process i tre delar: (1) lyssna, (2) internalisera och (3) samtala.

1. Lyssna

Man började med att lyssna. Men inte med att lyssna på varandra utan på Guds ord. För puritanerna var söndagen veckans absoluta höjdpunkt och man tog emot söndagens predikan som Guds ord. Eller faktum är att det inte alls började här. Egentligen började man med att be för predikanten och läsa texten i förväg. Men när det väl blev söndag gjorde predikanten sitt yttersta för att hålla sig till texten och predika ordet metodiskt med predikopunkter så att man kunde memorera så mycket som möjligt. Och så lyssnade man uppmärksamt. Man tog med sig papper och penna och man förde anteckningar. Man skrev ner predikopunkterna och så mycket annat man kunde.

Vi har ju ett tomt blad i vårt gudstjänstblad där man kan anteckna från predikan. Tidigare skrev jag ut mina predikopunkter i förväg, men jag slutade med det eftersom jag tror att det är en starkare pedagogik att man får skriva ner dem själv. Men jag skulle vilja tipsa er att istället för att använda bladet kan man skaffa ett anteckningsblock. Eftersom vi predikar vers för vers genom hela bibelböcker kan man lätt föra anteckningar så att man får den ena predikan efter den andra.

2. Internalisera (minnas)

För sedan kommer nästa fas som jag kallar för att internalisera. Det är när man repeterar predikan. Man tar med sina anteckningar hem och fortsätter att begrunda texten. Man repeterar predikan och söker i Skrifterna om det kan förhålla sig så. Man ber och funderar vidare på hur texten kan tillämpas i ens eget liv.

3. Samtala

Sedan kom man till själva samtalet. Man fortsatte alltså att begrunda texten under söndagen och under veckan, men man gjorde det tillsammans med andra. Och man arbetade fram en långsam samtalsform där man lyssnade uppmärksamt på varandra. Man lyssnade för att förstå vad den andre sade, utan att man själv samtidigt höll på att tänka ut sitt eget svar, eftersom Ordspråksboken 18:13 säger att den som svarar innan han lyssnat handlar dåraktigt och skamligt. Och när den andre hade talat ställer man frågor som syftar till förtydligande och förståelse och till andlig växt. Sedan svarar man genom att tänka tillsammans och återberätta tanken och förfina tanken så tydligt man kan. Och så leder den ena tanken till den andra. Så här säger Richard Sibbes,

Här är nyttan med heliga och goda samtal. En sak leder till en annan och det leder till något annat i en längd tills själen antänds och värms i begrundandet av himmelska ting. Det som är litet i begynnelsen kan föra fram stora ting i slutänden.

Here is the benefit of holy conference and good speeches. One thing draws on another, and that draws on another, till at length the soul be warmed and kindled with the consideration and meditation of heavenly things. That that is little in the beginning may bring forth great matters.

På det här sättet levde församlingen med den text de hade hört predikas. Och de fortsatte att samtala om den, delvis utifrån de fyra frågor som vi hörde i Andra Timotheosbrevet 3:16, om lära, tillrättavising, upprättelse och fostran i rättfärdighet. Men naturligtvis samtalade man inte bara om söndagens predikan, det var med all säkerhet så att man också möttes en och en eller i mindre grupper och läste Bibeln tillsammans.

AVSLUTNING

Här tror jag att det finns väldigt mycket gott för oss att upptäcka. Här har vi ett sätt där Kristi ord rikligt får bo hos oss med all sin vishet. Låt oss ta varje möjlighet att helgas i sanningen och vara en gemenskap som formats och som fortsätter att formas av evangeliet.